

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної
освіти імені проф. Т. І. Поніманської

Тести з дисципліни
«Спецметодика розвитку мовлення»:
навчально-методичний посібник

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»)

Укладач – канд. філол. наук, старший викладач
Шостак О. О.

Рівне
РДГУ
2022

УДК 811.161.2:373.3.016 (075)

Т 36

*Рекомендовано до друку кафедрою дошкільної педагогіки і психології
та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської
(протокол № 2 від 11 лютого 2022 р.)*

*і навчально-методичною комісією педагогічного факультету
(протокол № 2 від 18 лютого 2022 р.)*

Рівненського державного гуманітарного університету

Рецензенти:

Павлюк Тетяна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Обуховська Олена Володимирівна – директор Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр міста Острога» Острозької міської ради Рівненської області.

Т 36

Тести з дисципліни «Спецметодика розвитку мовлення»: навчально-методичний посібник: для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія») / уклад.: О. О. Шостак. – Рівне: РДГУ, 2022. – 39 с.

УДК 811.161.2:373.3.016 (075)

Навчально-методичний посібник є частиною навчально-методичного забезпечення дисципліни «Спецметодика розвитку мовлення», що входить до навчального плану підготовки бакалавра за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»). Зміст завдань тестів цілком охоплює весь курс. У навчально-методичному посібнику представлені тести декількох видів: тести з єдиною правильною відповіддю; тести з декількома можливими правильними відповідями; тести, які передбачають знання конкретних визначень. Вони структуровані за змістовими модулями робочої програми.

© О. О. Шостак, 2022 р.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Тести до змістового модулю 1 «Теоретико-методологічні засади і зміст розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку із порушеннями мовленнєвого розвитку».....	5
Тести до змістового модулю 2 «Спеціальна методика словникової роботи, формування граматичної будови мови і розвитку звукової культури мовлення».....	13
Тести до змістового модулю 3 «Спеціальна методика формування зв'язного мовлення, художньо-мовленнєвої діяльності та навчання грамоти».....	24
Відповіді.....	34

ПЕРЕДМОВА

Навчально-методичний посібник «Тести з дисципліни “Спецметодика розвитку мовлення”» має на меті здійснити контроль і самоконтроль (поточний, підсумковий) знань студентів з головних розділів курсу «Спецметодика розвитку мовлення».

У ньому передбачено виконання тестів, згрупованих за змістовими модулями:

1. «Теоретико-методологічні засади і зміст розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку із порушеннями мовленнєвого розвитку».

2. «Спеціальна методика словникової роботи, формування граматичної будови мови і розвитку звукової культури мовлення».

3. «Спеціальна методика формування зв'язного мовлення, художньо-мовленнєвої діяльності та навчання грамоти».

На виконання одного тестового завдання відводиться 2–3 хв. Перед початком тестування проводиться короткий інструктаж щодо виконання завдань. Студентів орієнтують на чітке, розбірливе оформлення записів; уважність, самостійність під час виконання роботи; дотримання відповідного часу.

Відповіді оцінюються таким чином: 90–100 % правильних відповідей – «відмінно»; 70–89 % – «добре», 50–69 % – «задовільно», менше 50 % правильних відповідей – «незадовільно».

ТЕСТИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 1 «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ І ЗМІСТ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ»

Тема 1. Теоретико-методологічні основи спеціальної методики розвитку мовлення

1. *Спеціальна методика розвитку мовлення – це:*

- 1) педагогічна наука, яка вивчає загальні закономірності онтогенезу мовлення дітей на різних вікових етапах в умовах його норми і патології, специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на формування правильного мовлення, розвиток навичок мовленнєвого спілкування дітей, форми, засоби, методи і прийоми спеціального навчання рідної мови;
- 2) педагогічна наука, яка вивчає закономірності педагогічної діяльності, спрямованої на формування мовлення у дітей дошкільного віку в дитячому садку;
- 3) педагогічна наука, яка вивчає закономірності розвитку мови дітей на різних вікових етапах, специфіку педагогічної діяльності, спрямованої на формування мовленнєвих навичок у дітей, форми, засоби, методи і прийоми навчання дітей рідної мови.

2. *Об'єктом спеціальної методики розвитку мовлення є:*

- 1) навчально-мовленнєва діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі, тобто організований, цілеспрямований процес використання мови для передавання і засвоєння суспільно-історичного досвіду, оволодіння суспільними способами дій з метою спілкування та планування діяльності;

- 2) мова;
- 3) закономірності засвоєння дітьми мови.

3. Предмет спеціальної методики розвитку мовлення:

- 1) педагогічна діяльність, спрямована на формування мовленнєвих навичок дошкільників;
- 2) процес розвитку мовлення дітей та навчання їх рідної мови на різних етапах дошкільного дитинства;
- 3) процес оволодіння дітьми рідною мовою як засобом спілкування в умовах цілеспрямованого корекційно-розвивального навчання.

4. Спеціальна методика початкового навчання української мови сформувалась як самостійна педагогічна дисципліна у:

- 1) 50–60-ті рр. ХХ ст.;
- 2) 60–70-ті рр. ХХ ст.;
- 3) 70–80-ті рр. ХХ ст.

5. Як самостійна дисципліна спеціальна методика початкового навчання української мови почала складатись у зв'язку з виникненням:

- 1) педагогіки;
- 2) логопедії;
- 3) дитячої логопедії.

6. Членороздільне мовлення з'явилося орієнтовно:

- 1) 1 мільйон років тому;
- 2) 1,5 мільйона років тому;
- 3) 2 мільйони років тому.

7. Психологічну основу спеціальної методики складає:

- 1) теорія мови, мовлення і мовленнєвої діяльності, розроблена у вченнях психолінгвістів, психологів, лінгвістів, нейропсихологів (Л. С. Виготського,

О. О. Леонтьєва, О. М. Леонтьєва, М. І. Жинкіна, О. Р. Лурії, Т. М. Ушакової та ін.);

- 2) вчення філологів про умовно-рефлекторний характер засвоєння мови;
- 3) вчення І. П. Павлова про сигнальну діяльність кори великих півкуль головного мозку.

8. ***Природничою основою мови є:***

- 1) вчення філологів про умовно-рефлекторний характер засвоєння мови;
- 2) вчення І. П. Павлова про сигнальну діяльність кори великих півкуль головного мозку;
- 3) вчення І. П. Павлова про взаємозв'язок першої і другої сигнальної систем, про формування умовно-рефлекторних зв'язків, вчення П. К. Анохіна про функціональні системи.

9. ***Мовлення – це:***

- 1) оволодіння і застосування особистістю певної мови в процесі її спілкування з іншими людьми, у процесі мовленнєвої діяльності;
- 2) засіб спілкування, обміну думками між людьми;
- 3) процес опосередкованого і узагальненого відображення в мозку людини предметів і явищ зовнішнього світу в їхніх істотних властивостях, зв'язках і відношеннях. Мислення здійснюється в узагальненнях і веде до узагальнень вищого порядку.

10. ***Принцип спеціальної методики – розвиток мовлення і навичок спілкування в дітей відбувається в діяльності – пов'язаний із вченням:***

- 1) Л. С. Виготського;
- 2) І. П. Павлова;
- 3) П. К. Анохіна.

11. Наука, що розвивається на межі психології і мовознавства, визначає мовлення як діяльність, яка включена в загальну систему людської діяльності:

- 1) соціолінгвістика;
- 2) психолінгвістика;
- 3) логопсихологія.

12. Мовленнєва навичка – це:

- 1) сукупність мовленнєвих навичок і умінь, сформованих на основі вроджених передумов;
- 2) мовленнєва дія, яка досягла ступеня досконалості, здібність здійснювати оптимальним чином певну операцію. Мовленнєві навички – навички оформлення мовних явищ – включають: зовнішнє оформлення (вимову, поділ фраз, інтонування) та внутрішнє (вибір відмінку, роду, числа);
- 3) це особлива здібність людини, яка стає можливою в результаті розвитку мовленнєвих навичок. Навички мають стійкість і здібність до перенесення в нові умови, на нові мовні одиниці і їх поєднання, а це означає, що мовленнєві уміння передбачають комбінування мовних одиниць, використання їх у будь-яких ситуаціях спілкування і мають творчий, продуктивний характер.

Тема 2. Система роботи з формування і розвитку мови дітей із ПМР

1. Закономірності засвоєння мови розробила:

- 1) А. Богуш;
- 2) Л. Федоренко;
- 3) Є. Тихеєва.

2. Основне завдання навчання дітей із ПМР рідної мови:

- 1) розвинути усне виразне мовлення;

- 2) створити базу для формування писемного мовлення;
- 3) сформувати навички практичного вільного та правильного користування рідною мовою в живому, безпосередньому спілкуванні з оточуючими людьми, розвинути усне виразне мовлення, створити базу для формування писемного мовлення.

3. До часткових, спеціальних завдань навчання дітей із ПМР рідної мови належать:

- 1) розвинути усне виразне мовлення;
- 2) створити базу для формування писемного мовлення;
- 3) розвиток розуміння мовлення;
- 4) розвиток словника;
- 5) формування звукової культури мовлення;
- 6) формування граматичної будови мови;
- 7) формування та розвиток зв'язного мовлення;
- 8) формування елементарного усвідомлення явищ мови і мовлення.

Необхідно обрати шість варіантів відповідей.

4. Методичні принципи – це:

- 1) вихідні теоретичні положення (правила, вимоги), керуючись якими педагог підбирає засоби, методи і прийоми навчання, передбачає його ефективність;
- 2) положення, які визначають як основні (загальні), так і другорядні (часткові) параметри процесу навчання даного предмету, а також найбільш ефективні засоби досягнення поставленої дидактичної мети;
- 3) об'єктивно існуюча залежність результату засвоєння мови від розвивального потенціалу мовного середовища.

5. Загальні методичні принципи навчання дітей рідної мови (за Л. Федоренко):

- 1) наочності;

- 2) уваги до матерії мови;
- 3) розуміння мовних значень;
- 4) доступності навчання;
- 5) оцінки виразності мови;
- 6) науковості;
- 7) розвитку мовного чуття;
- 8) систематичності навчання;
- 9) випереджувального розвитку усного мовлення перед писемним;
- 10) прискорення темпів збагачення мови.

Необхідно обрати шість варіантів відповідей.

6. Назвіть часткові методичні принципи навчання дітей рідної мови:

- 1) наочності;
- 2) уваги до матерії мови;
- 3) принцип комунікативної спрямованості навчання, що передбачає оволодіння дітьми рідною мовою як засобом комунікації (спілкування); доступності навчання;
- 4) принцип навчання мови як діяльності зумовлює практичну спрямованість процесу навчання рідної мови; розвиток її як засобу спілкування в різних видах діяльності;
- 5) принцип взаємозв'язку сенсорного, розумового і мовленнєвого розвитку дітей (мовлення спирається на сенсорні уявлення, які складають основу мислення, і розвивається у єдності з мисленням); розвитку мовного чуття;
- 6) прискорення темпів збагачення мови.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

7. У методиці прийнято виокремлювати такі засоби мовленнєвого розвитку дітей:

- 1) навчання рідної мови і мовлення на заняттях;

- 2) організація спілкування дітей у різних видах діяльності (ігровій, побутовій, трудовій);
- 3) сприймання різних видів зображувального мистецтва;
- 4) використання технічних засобів навчання;
- 5) художня література;
- 6) культурне мовне середовище, мова педагога;
- 7) бесіди;
- 8) наочність.

Необхідно обрати шість варіантів відповідей.

8. Для здійснення корекційного навчання мови і мовлення виділяють такі види занять:

- 1) формування звуковимови;
- 2) формування (у залежності від рівня розвитку мовлення) лексичних, або лексико-граматичних категорій мови;
- 3) формування і розвиток зв'язного мовлення;
- 4) підготовка та початкове навчання грамоти.
- 5) викладення нового матеріалу;
- 6) закріплення знань, умінь і навичок;

Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

9. За дидактичною метою виокремлюють такі типи занять:

- 1) викладення нового матеріалу;
- 2) закріплення знань, умінь і навичок;
- 3) систематизація та узагальнення пройденого матеріалу;
- 4) комбіновані заняття, на яких здійснюється засвоєння нового матеріалу, повторення пройденого і практичне його застосування;
- 5) контрольні заняття, метою яких є перевірка засвоєння дітьми пройденого матеріалу;
- 6) формування звуковимови;

- 7) формування (у залежності від рівня розвитку мовлення) лексичних, або лексико-граматичних категорій мови;
  - 8) формування і розвиток зв'язного мовлення;
  - 9) підготовка та початкове навчання грамоти.
- Необхідно обрати п'ять варіантів відповідей.*

10. За кількістю учасників у спеціальних групах виділяють заняття:

- 1) фронтальні (з усією групою);
- 2) підгрупові (частина групи);
- 3) індивідуальні;
- 4) фронтально-індивідуальні.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

11. Методи розвитку і навчання дітей рідної мови за джерелом знань:

- 7) теоретичні;
- 8) наочні;
- 9) словесні;
- 10) практичні;
- 11) практико-теоретичні.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

12. Назвіть наочні методичні прийоми:

- 1) мовленнєвий зразок;
- 2) повторне проговорювання;
- 3) показ картинки, іграшки, предмета, руху або дії;
- 4) показ положення органів артикуляції під час навчання звукової культури мовлення;
- 5) запитання.

Необхідно обрати два варіанти відповідей.

**ТЕСТИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 2
«СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА СЛОВНИКОВОЇ
РОБОТИ, ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ БУДОВИ
МОВИ І РОЗВИТКУ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ
МОВЛЕННЯ»**

Тема 3. Спеціальна методика розвитку словника

1. Сукупність слів, які є в складі будь-якої мови, називають:

- 1) лексикою;
- 2) лексиконом;
- 3) словником.

2. Словникова (або лексична) робота – це:

- 1) процес кількісного накопичення слів;
- 2) цілеспрямована педагогічна діяльність, яка забезпечує активне засвоєння словникового складу рідної мови;
- 3) уміння використовувати їх у конкретних умовах спілкування.

3. Головною особливістю слова є:

- 1) фонетична вираженість;
- 2) єдність його лексичного і граматичного значень;
- 3) граматичне оформлення.

4. Значення слова можна визначити на основі встановлення трьох сторін:

- 1) співвіднесеності слова з предметом;
- 2) зв'язку слова з певним поняттям;
- 3) співвіднесеності слова з іншими лексичними одиницями всередині лексичної системи мови;
- 4) співвіднесення лексичного і граматичного значень слова.

5. Пасивний словник (імпресивна лексика) – це:

- 1) слова, які дитина знає і розуміє їх значення;
- 2) слова, які дитина використовує у спілкуванні з оточенням.

6. У розвитку словника дітей дошкільного віку виокремлюють дві сторони:

- 1) кількісний ріст;
- 2) формування мисленнєвих узагальнень;
- 3) якісний розвиток.

7. До 6–7 років словниковий запас дитини зазвичай становить:

- 1) 1900 слів;
- 2) 3500–4000 слів;
- 3) 4000–4500 слів.

8. Шлях розвитку словесних узагальнень у дітей встановила:

- 1) Г. М. Ляміна;
- 2) М. М. Кольцова;
- 3) Н. С. Жукова.

9. До загальних завдань словникової роботи відносять:

- 1) збагачення словника новими словами;
- 2) збагачення словника народними образними виразами;
- 3) засвоєння переносного значення слова;
- 4) закріплення й уточнення словника;
- 5) активізація словника, перехід слів із пасивного словника (словник, який дитина розуміє, пов'язує з певними уявленнями, але не використовує у власному мовленні) в активний (слова, які дитина не лише розуміє, а й активно й усвідомлено використовує в мовленні);
- 6) вилучення з мовлення дітей нелітературних слів

(діалектні, жаргонні, простомовні).
Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

10. Назвіть принципи словникової роботи:

- 1) принцип єдності розвитку словника з розвитком сприймання, уявлень, мислення;
- 2) принцип розвитку мисленневих узагальнень;
- 3) принцип єдності лексичного і граматичного значень слова;
- 4) принцип зв'язку змісту словникової роботи з можливостями пізнання навколишнього світу, які поступово розвиваються з мисленневою діяльністю дітей;
- 5) принцип комплексного розв'язання всіх завдань словникової роботи у взаємозв'язку між собою (збагачення, уточнення, активізація) і з формуванням граматичної та фонетичної сторін мови, з розвитком зв'язного мовлення;
- 6) принцип семантизації лексики;
- 7) принцип єдності навчальних, виховних і завдань словникової роботи під час виконання програмових вимог з усіх розділів програми як на заняттях, так і в повсякденному житті;
- 8) принцип поетапності.

Необхідно обрати шість варіантів відповідей.

11. Напрямки логопедичної роботи з розвитку словника:

- 1) розширення обсягу словника; формування структури значення слова; розвиток лексичної системності та семантичних полів; формування парадигматичних і синтагматичних зв'язків слів; розвиток словотворення; уточнення граматичного значення слова;
- 2) розширення обсягу словника; формування структури значення слова;

- 3) розвиток словотворення; уточнення граматичного значення слова.

12. У методиці словникової роботи виділяють дві групи методів:

- 1) методи накопичення змісту дитячого мовлення (методи ознайомлення з навколишнім світом і збагачення словника);
- 2) методи, спрямовані на уточнення, закріплення та активізацію словника, розвиток його смислової сторони;
- 3) безпосереднє ознайомлення з довідками, формування та збагачення словника;
- 4) опосередковане ознайомлення з довідками.

Тема 4. Спеціальна методика формування граматичної будови мови

1. Граматика має розділи:

- 1) «Фонетика»;
- 2) «Словотвір»;
- 3) «Морфологія»;
- 4) «Синтаксис»;
- 5) «Лексикологія».

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

2. Граматичне значення:

- 1) дає уявлення про будь-який елемент дійсності, його властивості, ознаки, стани;
- 2) або виражає відношення, які існують між словами, або вказує на суб'єктивне ставлення того, хто говорить, до названих предметів і явищ.

3. *Закономірності засвоєння граматичної будови мови розкриті в книзі «Питання вивчення дитячого мовлення» відомим лінгвістом:*

- 1) О. М. Гвоздєвим;
- 2) О. М. Шахнаровичем;
- 3) Ф. О. Сохіним.

4. *Гвоздєв О. М. дошкільний вік (3 р. – 7 р.) відносить:*

- 1) до першого періоду засвоєння граматичної будови мови;
- 2) до другого періоду засвоєння граматичної будови мови;
- 3) до третього періоду засвоєння граматичної будови мови.

5. *Основна одиниця мови як знаряддя мислення і спілкування – це:*

- 1) речення;
- 2) синтагма;
- 3) слово.

6. *Предикат – це:*

- 1) граматична основа речення;
- 2) найвищий рівень ієрархічної структури мови і мовлення;
- 3) предметний смисловий зв'язок, який відображає відношення між названими предметами.

7. *За інтонацією О. М. Гвоздєв розрізняв такі типи слів-речень:*

- 1) наказові;
- 2) номінативні;
- 3) питальні;
- 4) кличні.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

8. *Поява три- і чотирислівних речень спостерігається:*

- 1) до 1 року;
- 2) до 2 років;
- 3) до 3 років.

9. *Другим етапом в оволодінні граматичною будовою є:*

- 1) поява речень;
- 2) засвоєння флективної системи рідної мови;
- 3) оволодіння узгодженням і керуванням.

10. *Дитина добре володіє граматичною будовою рідної мови:*

- 1) до 5 років;
- 2) до 6 років;
- 3) до 7 років.

11. *Формування граматичної будови усного мовлення в дітей із ПМР передбачає такі завдання:*

- 1) формування практичних навичок засвоєння морфологічної системи рідної мови (зміна за родами, числами, особами, часом);
- 2) надання знань про деякі норми утворення форм слів – словотворення;
- 3) формування синтаксичної будови мови: навчання правильного узгодження слів у реченні, побудові різних типів речень і поєднанню їх у зв'язному тексті.;
- 4) збагачення словника новими словами;
- 5) формування правильної звуковимови.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

12. *Шляхи формування граматично правильного мовлення дошкільників із ПМР:*

- 1) дидактичні ігри;
- 2) вправи;

- 3) утворення сприятливого мовленнєвого середовища, яке надає зразки грамотного мовлення;
- 4) спеціальне навчання дітей правильним граматичним формам (корекція та попередження аграматизмів);
- 5) формування правильних граматичних навичок у практиці мовленнєвого спілкування.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

13. Послідовно розташуйте етапи навчання під час корекції граматичної сторони мовлення:

- 1) навчання оцінювати граматичну правильність власного і чужого мовлення, визначати, як можна, а як не можна говорити;
- 2) самостійне утворення форми нового слова за аналогією зі знайомим;
- 3) засвоєння певних граматичних форм шляхом виконання різноманітних вправ і використання певних граматичних засобів у власному мовленні;
- 4) розширення обсягу розуміння окремих граматичних форм (у словосполученнях) і мовлення загалом.

14. До методів формування граматичної будови мови належать:

- 1) зразок;
- 2) пояснення;
- 3) словесні вправи;
- 4) дидактичні ігри;
- 5) ігри-драматизації.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

Тема 5. Спеціальна методика виховання звукової культури мовлення

1. Теоретичними засадами виховання звукової культури мовлення є вивчення:

- 1) фонетики;
- 2) граматики;
- 3) лексики;
- 4) грамоти.

2. ***Поняття «звукова культура мовлення» включає в себе:***

- 1) фонетичну та орфоепічну правильність мовлення;
- 2) інтонаційне оформлення;
- 3) виразність мовлення;
- 4) чітку дикцію.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

3. ***У засвоєнні звукової сторони мовлення розрізняють два взаємопов'язаних процеси:***

- 1) фонематичний слух і правильна дикція;
- 2) мовленнєве дихання та інтонаційне оформлення;
- 3) процес розвитку акустичного сприймання мовленнєвих звуків і процес удосконалення артикуляції.

4. ***Виховання орфоепічно правильного мовлення – це:***

- 1) формування правильної звуковимови і слововимови;
- 2) уміння говорити відповідно до норм літературної вимови;
- 3) уміння чітко, зрозуміло вимовляти кожен звук і слова окремо, а також фразу загалом.

5. ***За роллю в мовленні звукові одиниці поділяються на:***

- 1) лінійні;
- 2) нелінійні;

- 3) надлінійні;
- 4) звуки;
- 5) елементи інтонації.

Необхідно обрати два варіанти відповідей.

6. ***Елементами інтонації (просодемами) є:***

- 1) фонематичний слух, фразовий наголос;
- 2) темп мовлення, його інтенсивність, мелодика (основний тон), висота тону, тембр голосу, наголос, ритм, паузи;
- 3) тембр, дикція, мовленнєве дихання.

7. ***Відповідно до теорії сприймання в процесі сприймання звуків і розуміння мовлення дитиною виділяють три рівні:***

- 1) сенсорний;
- 2) значеннєвий;
- 3) просодичний;
- 4) перцептивний;
- 5) смисловий.

8. ***До якого віку дитина оволодіває усією системою звуків мови:***

- 1) до 2–3 років;
- 2) до 3–4 років;
- 3) до 4–5 років.

9. ***Оберіть помилкове твердження. О. М. Гвоздєв відзначав такі особливості оволодіння складовою структурою слова дитиною раннього віку:***

- 1) спочатку засвоюються слова, які складаються з одного складу (дай, на) і з двох однаково наголошених складів, які повторюються (бо-бо, ам-ам);
- 2) під час вимови двоскладових слів, як правило,

- залишається тільки ненаголошений склад;
- 3) у трискладових і більше словах зберігаються наголошений і кінцевий склади;
  - 4) пропускаються склади переднаголошені та післянаголошені;
  - 5) під час відтворення злиття приголосних відбувається пропуск одного чи двох інших приголосних.

10. Онтогенетичний принцип, на який спирається процес формування та розвитку звуковимови у дітей передбачає:

- 1) під час визначення послідовності роботи над звуками враховувати закономірності становлення фонематичної та фонетичної системи в онтогенезі, зокрема, закономірності появи звукових одиниць;
- 2) поступове формування вимовних можливостей;
- 3) врахування етіології, механізмів, структури мовленнєвого дефекту, рівня оволодіння звуковою стороною мовлення дитиною та її індивідуальних можливостей.

11. Основними завданнями корекційного навчання звуковимови на фронтальних заняттях є:

- 1) сформувати в дітей систему фонем, що чітко розрізняються та протиставляються одна одній;
- 2) навчити вимовляти слова різної складової будови;
- 3) навчити вільно користуватися набутими навичками в самостійному мовленні;
- 4) навчити правильно користуватися різними видами інтонації;
- 5) сформувати чітку дикцію.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

12. Процес корекційного навчання з формування інтонаційної сторони мовлення передбачає виконання таких завдань:

- 1) надання уявлень про інтонаційну виразність мовлення та її значення для спілкування;
- 2) формування умінь свідомо та правильно користуватися усіма компонентами інтонації;
- 3) формування в дітей систему фонем, що чітко розрізняються та протиставляються одна одній;
- 4) формування умінь свідомо і правильно користуватися різними видами інтонації;
- 5) розрізнення і формування інтонації завершеного та незавершеного речення.

Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

**ТЕСТИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 3
«СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ
ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ, ХУДОЖНЬО-
МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАВЧАННЯ
ГРАМОТИ»**

**Тема 6. Спеціальна методика розвитку зв'язного
мовлення**

1. Зв'язне мовлення – це:

- 1) розгорнутий виклад певного змісту, організований за законами логіки;
- 2) розгорнутий виклад певного змісту, який відбувається логічно, послідовно і точно, граматично правильно і образно;
- 3) самостійне мовлення, побудоване за законами граматики.

2. Зв'язне мовлення має дві форми:

- 1) опис;
- 2) монолог;
- 3) розповідь;
- 4) діалог.

3. Первинна природна форма мовного спілкування – це:

- 1) монолог;
- 2) розповідь;
- 3) діалог.

4. Монологічне мовлення стимулюється:

- 1) внутрішніми мотивами, і його зміст та мовні засоби вибирає той, хто говорить;
- 2) не тільки внутрішніми, але й зовнішніми мотивами (ситуація, у якій відбувається діалог, репліки співрозмовника).

5. До умінь і навичок, необхідних для здійснення висловлювання, належать такі:

- 1) уміння і навички, що забезпечують процес говоріння;
- 2) уміння будувати граматично правильні висловлювання;
- 3) уміння осмислювати інтонаційну сторону висловлювання;
- 4) уміння і навички, які забезпечують процес слухання мовлення;
- 5) уміння, які допомагають відрізнити правильно оформлені висловлювання від неправильно (помилково) оформлених (як у чужому, так і у власному мовленні).

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

6. До умінь і навичок, які забезпечують процес говоріння, належать такі:

- 1) навички звукового оформлення висловлювання, які відповідають нормам реалізації мовлення;
- 2) уміння відбирати для висловлювання слова у відповідності із загальноприйнятими значеннями;
- 3) будувати граматично правильні висловлювання, які відповідають закономірностям мови;
- 4) використовувати різні види висловлювань, які відповідають комунікативному наміру (мотиву), умовам і цілям повідомлення.
- 5) уміння осмислювати інтонаційну сторону висловлювання.

Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

7. У якому віці в дітей починається сприймання і розрізнення звукового складу слів?

- 1) 8 місяців;
- 2) 9 місяців;

3) 10–11 місяців.

8. У якому віці швидкими темпами розвиваються як розуміння мовлення, так і активне мовлення, різко зростає словниковий запас, ускладнюється структура речень?

- 1) 3 роки;
- 2) 4 роки;
- 3) 5 років.

9. Участь у діалозі потребує складних умінь:

- 1) власне мовленнєві уміння;
- 2) уміння говорити виразно і в нормальному темпі;
- 3) уміння користуватися інтонацією діалогу;
- 4) уміння мовленнєвого етикету;
- 5) уміння спілкуватися в парі, у групі з 3–5 осіб, у колективі;
- 6) уміння спілкуватися для планування спільних дій, досягнення результатів та їх обговорення;
- 7) невербальні уміння – доречне використання міміки та жестів.

Необхідно обрати п'ять варіантів відповідей.

10. Основний метод розвитку діалогічного мовлення у дошкільників на заняттях:

- 1) розмова;
- 2) розповідь;
- 3) бесіда.

11. Типи монологічних висловлювань:

- 1) опис, розповідь, роздум;
- 2) бесіда, дискусія;
- 3) полілог, бесіда, розповідь.

12. Дошкільників із порушеннями мовлення навчають двом основним типам розповідей:

- 1) міркуванню;
- 2) опису за картиною;
- 3) самостійній розповіді;
- 4) переказу на основі наочності.

Тема 7. Спеціальна методика роботи з художньою літературою

1. Методи художнього читання та розповідання – це:

- 1) читання педагога по книзі або напам'ять;
- 2) переказ художніх творів;
- 3) бесіда про письменника;
- 4) розповідання педагога;
- 5) інсценування;
- 6) заучування напам'ять.

Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

2. У коло дитячого читання та розповідання входять:

- 1) фольклорні твори;
- 2) твори класичної української літератури;
- 3) твори української народної творчості і творчості народів світу; твори класичної і сучасної української та зарубіжної літератури.

3. У якому віці в дитини з нормальним психофізичним розвитком починає повною мірою функціонувати механізм формування цілісного образу смислового змісту тексту, який сприйнято?

- 1) 4–5 років;
- 2) 6–7 років;
- 3) 4 роки.

4. До завдань художнього читання та розповідання дітям із ПМР зараховують:

- 1) виховання інтересу до художньої літератури, розвиток здібностей до цілісного сприймання творів різних жанрів, забезпечення засвоєння змісту творів і емоційного сприйняття;
- 2) збагачення знань дітей про предмети, явища, події навколишнього життя; уточнення, збагачення та активізація словника;
- 3) надання зразків граматично правильної мови, розвиток зв'язного мовлення;
- 4) виховання орфоепічної правильності мовлення;
- 5) навчання правильного наголошування слів;
- 6) формування первинних уявлень про особливості художньої літератури: про жанри, про їх специфічні особливості, про композиції, про найпростіші елементи образності в мові (епітети, метафори, порівняння, рима тощо);
- 7) виховання літературно-художнього смаку.

Необхідно обрати п'ять варіантів відповідей.

5. З метою логопедичної роботи використовують різні жанри:

- 1) оповідання, казки;
- 2) ліричні та жартівливі вірші;
- 3) чистомовки, загадки;
- 4) повісті, романи;
- 5) драми, комедії.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

6. У загальній педагогіці М. М. Коніна виокремлює декілька типів занять із художнього читання та розповідання:

- 1) читання або розповідання одного твору;
- 2) читання декількох творів, об'єднаних єдиною

- тематикою або єдністю образів;
- 3) об'єднання творів, які належать до різних видів мистецтва;
  - 4) читання двох творів різних жанрів;
  - 5) читання і розповідання з використанням наочного матеріалу.

Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

7. Підготовка до читання твору включає:

- 1) проведення бесіди про письменника;
- 2) обґрунтований вибір високохудожнього твору відповідно до мети заняття;
- 3) підбір наочного матеріалу;
- 4) підготовку педагога до читання твору;
- 5) підготовку дітей.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

8. У структуру роботи над твором входить:

- 1) знайомство з текстом;
- 2) бесіда про прочитане;
- 3) бесіда про письменника;
- 4) повторне читання тексту;
- 5) вивчення напам'ять.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

9. Методичні вимоги до заучування віршів розробили:

- 1) Є. Тихеева, Є. Фльоріна;
- 2) А. Богуш; Л. Федоренко;
- 3) М. Кольцова, К. Ушинський.

10. Методика заучування віршів із дітьми із ЗНМ висвітлена в роботі:

- 1) І. Марченко, К. Косяк;
- 2) А. Богуш, І. Сокольник;
- 3) Н. Юдіної.

11. До прийомів художнього читання та розповідання відносять:

- 1) мелодику, логічні наголоси, темп, силу голосу, голосові інтонації, позу, міміку, жести.;
- 2) основний тон, логічні наголоси, темп, силу голосу, голосові інтонації, міміку, жести.;
- 3) основний тон, логічні наголоси, темп, силу голосу, голосові інтонації, позу, міміку, жести.

12. Основний тон – це:

- 1) смислове, емоційне забарвлення мовлення;
- 2) основне звучання художнього твору;
- 3) звучність, повноцінність голосу.

Тема 8. Підготовка дітей до навчання грамоти

1. Звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти науково обґрунтовано:

- 1) Я. Коменським;
- 2) С. Русовою;
- 3) К. Ушинським;
- 4) В. Сухомлинським.

2. Побудова процесу читання характеризується взаємодією двох рівнів:

- 1) аналітичного;
- 2) перцептивного;
- 3) сенсомоторного;
- 4) семантичного.

3. Сенсомоторний рівень складається з декількох тісно взаємопов'язаних ланцюгів:

- 1) звуко-буквений аналіз;
- 2) звуко-буквений синтез;
- 3) збереження отриманої інформації;

- 4) смислові здогадки, які виникають на основі цієї інформації;
- 5) аналітико-синтетична діяльність;
- 6) порівняння, тобто контроль гіпотез, що виникають із заданим матеріалом.

Необхідно обрати чотири варіанти відповідей.

4. Друга операція, що входить до складу процесу письма:

- 1) аналіз звукового складу слова;
- 2) перекодування зорових схем букв у кінетичну систему послідовних рухів, необхідних для запису;
- 3) переведення фонем у графеми.

5. Формування (або збереженість) різних видів сприймання, відчуттів і знань та їх взаємодії, а також просторового сприймання і уявлень – це одна з психологічних передумов:

- 1) процесу читання;
- 2) процесу письма.

6. Фонематичне сприймання – це:

- 1) уміння розрізнати чітко всі голосні та приголосні фонеми;
- 2) здатність дитини здійснювати аналіз звукового складу слова;
- 3) це специфічна мовна дія, спрямована на перетворення сприйнятої мовленнєвої інформації (у її фізичних характеристиках) у систему мовних знаків і смислів.

7. Під фонематичним синтезом розуміють:

- 1) уміння з'єднувати окремі звуки в ціле слово з подальшим його впізнаванням;
- 2) уміння з'єднувати окремі звуки в склади;

- 3) уміння з'єднувати окремі склади в ціле слово з подальшим його впізнанням.

8. Система підготовки до навчання грамоти дітей із ПМР має такі особливості:

- 1) навчання грамоти проводяться на матеріалі звуків, які всі діти вимовляють правильно;
- 2) навчання грамоти проводяться на матеріалі звуків, які діти вимовляють неправильно;
- 3) виділення подовженого періоду зі специфічним змістом, протягом якого відбувається підготовка до навчання грамоти;
- 4) виділення двох періодів, протягом яких відбувається підготовка до навчання грамоти;
- 5) надзвичайна роздробленість матеріалу, який засвоюють діти, і його докладне відпрацювання на кожному з нових етапів навчання.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

9. Логопед оперує такими ознаками слова:

- 1) слово являє собою звукову сукупність;
- 2) слово має граматичне значення;
- 3) слово – це сукупність складів;
- 4) слово завжди має певне значення.

10. Найважчим моментом при навчанні читати є:

- 1) поділ слова на склади;
- 2) виділення звуків зі складу;
- 3) оволодіння вмінням читати злитно.

11. Логопедична робота з підготовки до письма здійснюється за такими напрямками:

- 1) розвиток усного зв'язного мовлення;
- 2) розвиток зорового сприймання та зорово-просторової орієнтації;

- 3) розвиток графомоторних навичок;
- 4) уточнення та розширення обсягу зорової пам'яті та зорової уваги, її стійкості та переключення;
- 5) формування технічних навичок.

Необхідно обрати три варіанти відповідей.

12. Оригінальну методика раннього навчання дітей читати за методом кубиків розробив:

- 1) Г. Доман;
- 2) М. Зайцев;
- 3) Б. Нікітін.

13. Методика навчання грамоти, побудована за принципом самонавчання з використанням системи оригінального дидактичного матеріалу для дітей трьох-п'яти років, започаткована:

- 1) М. Монтессорі;
- 2) М. Зайцевим;
- 3) Б. Нікітіним.

14. НЗМЕРС – це методика раннього навчання дітей читати, яку розробив:

- 1) Г. Доман;
- 2) М. Зайцев;
- 3) Б. Нікітін.

ВІДПОВІДІ

Змістовий модуль 1

Тема 1

1. 1).
2. 2).
3. 3).
4. 2).
5. 3).
6. 2).
7. 1).
8. 3).
9. 1).
10. 1).
11. 2).
12. 2).

Тема 2

1. 2).
2. 3).
3. 3), 4), 5), 6), 7), 8).
4. 2).
5. 2), 3), 5), 7), 9), 10).
6. 3), 4), 5).
7. 1), 2), 3), 4), 5), 6).
8. 1), 2), 3), 4).
9. 1), 2), 3), 4), 5).
10. 1), 2), 3).
11. 2), 3), 4).
12. 3), 4).

Змістовий модуль 2

Тема 3

1. 1).
2. 2).
3. 2).
4. 1), 2), 3).
5. 1).
6. 1), 3).
7. 2).
8. 2).
9. 1), 4), 5), 6).
10. 1), 3), 4), 5), 6), 7), 8).
11. 1).
12. 1), 2).

Тема 4

1. 2), 3), 4).
2. 2).
3. 1).
4. 3).
5. 1).
6. 3).
7. 1), 3), 4).
8. 2).
9. 2).
10. 3).
11. 1), 2), 3).
12. 3), 4), 5).
13. 4), 3), 2), 1).
14. 3), 4), 5).

Тема 5

1. 1).
2. 1), 3), 4).
3. 3).
4. 2).
5. 1), 3).
6. 2).
7. 1), 4), 5).
8. 2).
9. 2).
10. 1).
11. 1), 2), 3).
12. 1), 2), 4), 5).

Змістовий модуль 3

Тема 6

1. 2).
2. 2), 4).
3. 3).
4. 1).
5. 1), 4), 5).
6. 1), 2), 3), 4).
7. 3).
8. 1).
9. 1), 4), 5), 6), 7).
10. 3).
11. 1).
12. 3), 4).

Тема 7

1. 1), 4), 5), 6).
2. 3).

3. 1).
4. 1), 2), 3), 6), 7).
5. 1), 2), 3).
6. 1), 2), 3), 5).
7. 2), 4), 5).
8. 1), 2), 4).
9. 1).
10. 1).
11. 3).
12. 2).

Тема 8

1. 3).
2. 3), 4).
3. 1), 3), 4), 6).
4. 3).
5. 2).
6. 3).
7. 1).
8. 1), 3), 5).
9. 1), 4).
10. 3).
11. 2), 3), 4).
12. 2).
13. 1).
14. 3).

Навчально-методичне видання

**Тести з дисципліни
«Спецметодика розвитку мовлення»:
навчально-методичний посібник**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»)

Укладач:

Шостак Ольга Олександрівна

Підписано до друку: 2022 р.
Папір друк. 60×84. Формат 1/16
Умовних друкованих аркушів 0,7

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12